

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшада ойын технологиясын қолдану арқылы баланы дамыту

ЖАРИЯЛАНДЫ
29.01.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/175445/>**Бекбулатова Алия Семгалиевна**

Атырау облысы, Жылыой ауданы, Жаңа Қаратон кенті

"Шапағат" бөбекжай бақшасы

Кіріспе: Баланың дамуы мен тәрбиесінде ойын технологиялары үлкен рөл атқарады. Ойын — баланың негізгі қызмет түрі және танымдық, әлеуметтік, физикалық қабілеттерін дамыту құралы. Балабақшада ойын технологияларын дұрыс қолдану баланың жан-жақты дамуына ықпал етеді. Ойындар тек көңіл көтеру мақсатында ғана емес, сонымен қатар тәрбие мен оқытудың тиімді әдістері ретінде қарастырылады.

Ойын технологиясының ерекшеліктері

Ойын технологиялары балалардың қызығушылығын оятып, олардың белсенді болуына септігін тигізеді. Ойындар білім беру процесіне қоса, балалардың ойлау, сөйлеу, қимыл-қозғалыс, қарым-қатынас дағдыларын дамытады. Ойынның ерекшелігі оның еркіндігі мен табиғилығында. Балалар ойын кезінде өз еркімен шешім қабылдайды, қоршаған әлемді зерттеп, танымдық процестерді дамытады.

Негізгі бөлім:**1. Танымдық ойындар**

Танымдық ойындар арқылы балалардың зейіні, есі, логикалық ойлау қабілеті дамиды. Бұл ойындар баланың белгілі бір мәселені шешуге, ақпаратты есте сақтауға және алған білімдерін тәжірибе жүзінде қолдануға мүмкіндік береді. Мысалы, «Түстерді тап», «Сандар әлемі» сияқты ойындар балалардың математика мен түстерді ажырата білу дағдыларын қалыптастырады.

Танымдық ойындардың мақсаты – баланың интеллектуалды қабілеттерін дамыту, оларды проблемаларды шешуге үйрету. Әсіресе, балабақша жасында балалардың ақпаратты игеруі визуалды және әрекет арқылы жүзеге асатындықтан, ойындар

олардың танымдық процестерін жетілдіреді.

2. Шығармашылық ойындар

Шығармашылық ойындар баланың қиялын, бейнелі ойлауын және өзіндік көркемдік көзқарасын дамытады. Бұл ойындарда бала сурет салып, мүсіндер жасап, ертегілер ойлап табады. «Сиқырлы қылқалам», «Қиял әлемі» сынды ойындар балаға еркіндік береді, ол өзінің шығармашылық мүмкіндіктерін зерттеп, өзін таныта бастайды. Шығармашылық ойындар арқылы бала өз ойын еркін жеткізіп, қиялын дамытуға мүмкіндік алады. Бұл ойындар баланың креативтілігін арттырып, оның ішкі әлемін байытады.

3. Қимыл-қозғалыс ойындары

Қимыл-қозғалыс ойындары балалардың физикалық дамуына әсер етеді. Олар қозғалысқа белсенді қатысу арқылы денсаулығын нығайтады, бұлшық еттерін дамытады және үйлесімді қозғалыс дағдыларын қалыптастырады. Мұндай ойындар баланың қозғалыс мәдениетін, дене шынықтыруға деген қызығушылығын дамытады. Мысалы, «Кім жылдам?», «Теңге алу», «Секіргіш» сияқты ойындар балаларды ептілікке, шапшаңдыққа үйретеді. Бұл ойындар баланың физикалық дамуы үшін маңызды болып қана қоймай, тәртіпке баулуға да көмектеседі.

4. Әлеуметтік ойындар

Әлеуметтік ойындар балаларға қоғамда қалай өмір сүру керектігін, адамдармен қарым-қатынас орнатуды, өзін-өзі бақылауды және топ ішінде жұмыс істеуді үйретеді. Олар баланың рөлдік ойындар арқылы басқа адамдардың рөлін түсініп, әртүрлі жағдайларды зерттеуге мүмкіндік береді.

«Дүкен», «Аурухана» сынды рөлдік ойындар балаларды әртүрлі мамандықтармен таныстырады, олардың қоғамдағы орнын түсінуге көмектеседі. Бұл ойындар балаға әртүрлі әлеуметтік рөлдерді зерттеп, оларды ойнап көруге мүмкіндік береді.

Ойын технологияларының бала дамуына әсері

Ойындардың бала дамуына әсері зор. Ойын арқылы бала өзін қоршаған ортаны зерттеп, жаңа дағдыларды игереді. Ойындар баланың когнитивті дамуына ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік, эмоционалдық және физикалық дамуына ықпал етеді.

1. **Танымдық қабілеттердің дамуы:** Балалар ойындар арқылы жаңа ақпаратты игеріп, оны есте сақтауға үйренеді. Мысалы, заттардың түстерін, пішіндерін, көлемдерін ажырату танымдық дағдыларды қалыптастырады.
2. **Әлеуметтік дағдылардың дамуы:** Ойындар ұжымдық қарым-қатынас жасауға, достықты орнатуға, бір-бірімен пікір алмасуға үйретеді.

3. **Физикалық даму:** Қимыл-қозғалыс ойындары баланың физикалық қабілеттерін жетілдіреді, оның денсаулығын нығайтады.
4. **Эмоционалдық даму:** Балалар ойындар арқылы өз эмоцияларын білдіруді үйренеді. Қуаныш, реніш, жеңіс пен жеңіліс сынды эмоциялық күйлерді сезінеді.

Ойындарды ұйымдастыру қағидалары

Ойындарды ұйымдастырудың бірнеше маңызды қағидалары бар, олар баланың ойын барысында білім алып, дамуын қамтамасыз етеді:

1. **Жас ерекшеліктеріне сәйкестігі:** Ойындар баланың жасына және дамуына сәйкес келуі қажет. Мысалы, кіші топтағы балаларға арналған ойындар қарапайым және нақты болуы керек, ал ересек топтағы балаларға күрделі, қиялды дамытатын ойындар ұсынылады.
2. **Қызығушылықты ояту:** Ойын қызықты және тартымды болуы қажет, өйткені балалар тек қызықтырған кезде белсенді қатысады.
3. **Қарым-қатынас пен бірлескен әрекет:** Ойындар топтық жұмыс істеуді, бірлесіп шешім қабылдауды және балалар арасындағы қарым-қатынасты нығайтуды үйретеді. Топтық ойындар балаларға бірге әрекет етуге, бір-бірімен пікір алмасуға мүмкіндік береді.
4. **Жеке және топтық жұмысты үйлестіру:** Әрбір бала өз рөлін орындауда жеке жауапкершілігін сезінеді және ойынның топтық жағын бағалайды. Бұл балаға топтың бір бөлігі болу және әріптестерін қолдау қажеттілігін түсінуге үйретеді.

Қорытынды

Балабақшада ойын технологияларын қолдану арқылы балаларды жан-жақты дамыту – заманауи білім беру процесінің ажырамас бөлігі. Ойын баланың өмір сүру формасы ғана емес, оның ойлау қабілеті, әлеуметтік қарым-қатынасы мен физикалық дамуының негізі. Тәрбиешілер ойын технологияларын тиімді қолданып, балалардың қызығушылығын арттырып, олардың дамуына жағдай жасауы қажет.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. *Көшімбетова С. Инновациялық технологияны білім сапасын көтеруде пайдалану мүмкіндіктері. – Алматы: Білім, 2008.*
2. *В.С.Кукушкин. Педагогикалық технологиялар*
3. *Меңжанова А. «Мектеп жасына дейінгі балаларжы көркем әдебиет арқылы тәрбиелеу/ методикалық құрал*

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.